

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUT- SKOTTETS BETÄNKANDE 41/2002 rd

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om planering av och statsan-
del för social- och hälsovården**

**Regeringens proposition med förslag till kom-
plettering av regeringens proposition med för-
slag till lag om ändring av lagen om planering
av och statsandel för social- och hälsovården
(RP 144/2002)**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 20 september 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 144/2002 rd) och den 3 december 2002 en propositionen med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 144/2002) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning (RP 258/2002 rd).

Social- och hälsovårdsutskottet har sammanställt ett gemensamt betänkande om propositionerna, eftersom båda två innehåller ett förslag

till ändring av 18 § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har förvaltningsutskottet lämnat ett utlåtande om proposition RP 144/2002 rd. Utlåtandet (FvUU 26/2002 rd) ingår som bilaga i detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Jouko Narikka, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ jurist Antero Jaakkola, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONERNA

Proposition RP 144/2002 rd med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

Regeringen föreslår att den i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården an-

givna fördelningen av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan staten och kommunerna ändras så att statens andel höjs från 25,36 % till 26,87 % av de kalkylerade kostnaderna. I analogi härmed sjunker kommuner-

nas andel av kostnaderna från 74,64 % till 73,13 %.

Regeringen föreslår också att bestämmelsen om höjning av kommunens självfinansieringsandel på grund av minskade utgifter för utkomststødet ses över. Statsandelen för driftskostnaderna för social- och hälsovården föreslås bli minskade i och med att det nya särskilda stødet till invandrare sänker utgifterna för utkomststødet.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med den. Meningen är att den föreslagna lagen träder i kraft den 1 januari 2003.

Proposition RP 258/2002 rd med förslag till komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om

planering av och statsandel för social- och hälsovården (RP 144/2002)

Regeringen föreslår att den i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården angivna fördelningen av kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården mellan staten och kommunerna ändras, så att statens andel höjs med 0,14 procentenheter. Denna proposition hänför sig till en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, som regeringen lämnade i samband med budgetpropositionen för 2003.

Propositionen hänför sig till en andra omgång kompletteringar till budgetpropositionen för 2003 och avses bli behandlad i samband med budgetpropositionen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2003.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Av de orsaker som framgår av propositionerna och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionerna behövliga och ändamålsenliga. Utskottet tillstyrker lagförslagen med följande anmärkningar.

Utskottet menar att den föreslagna höjningen av statsandelen för social- och hälsovården är absolut nödvändig för att de kommunala social- och hälsovårdstjänsterna skall kunna förbättras. Som förvaltningsutskottet konstaterar i sitt utlåtande ökar kommunernas kostnadsansvar med cirka 200 miljoner euro perioden 2000—2003 på grund av de ökade kostnaderna om indexjusteringarna följer budgetpropositionen. Staten och kommunerna har ibland i sin inbördes dialog svårt att komma fram till gemensamt acceptabla grunder för en bedömning av både den ekonomiska utveckling som redan skett och den som förestår. För att undanröja problem av detta slag i framtiden gäller det att utveckla avtalsförfarandet mellan staten och kommunerna. I likhet med förvaltningsutskottet anser social- och hälsovårdsutskottet att indexjusteringarna av statsan-

delarna skall göras fullt ut så att de motsvarar stegringen i kostnadsnivån. Utskottet vill också påpeka att statsandelen i dagsläget utgör 57 % av de sammantagna kalkylerade driftsutgifterna för tjänsterna inom undervisnings- och kulturväsendet medan motsvarande siffra för social- och hälsovården är 25,3 %. Utskottet menar att statsandelen för social- och hälsovården såvitt möjligt bör höjas för att de statliga finansieringsandelarna skall vara lika stora. Utskottet föreslår ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande*).

Stabila och förutsägbara kommunfinanser är viktiga för alla kommuner. Såväl små som stora kommuner har av en eller annan orsak svårigheter med att tillhandahålla social- och hälsovårdstjänster, och ju mer det finansiella läget i kommunerna försämras desto svårare blir det att upprätthålla de basala tjänsterna. Jämfört med glesbygderna dras tillväxtcentra med höga lönekostnader och dyra bygg- och fastighetskostnader. Också den snabba befolkningstillväxten och den tillväxt i efterfråga till följd av särproblemen i dessa centra gör det svårt att ordna med servicen. Typiska problem för småkommuner åter är

långa avstånd, förändringar i åldersstrukturen och en ogynnsam försörjningskvot. För att problemen i både de stora och de små kommunerna skall kunna lösas bör statsandelen för social- och hälsovården enligt utskottets mening höjas ännu mer med hänsyn till att primära förmåner skall finnas att tillgå i adekvat utsträckning. Dessutom behövs såväl inom socialvården som hälsovården ett interkommunalt samarbete och omstruktureringar, som bl.a. det nationella projektet för trygghet av hälso- och sjukvården i framtiden och det nationella programmet för utveckling av den sociala sektorn skall försöka generera.

Påslaget på statsandelen för social- och hälsovården fördelas på kommunerna enligt nuvarande kalkylmässiga grunder utan öronmärkningar. Utskottet understryker att den höjda statsandelen för social- och hälsovården faktiskt bör gå till de ändamål som nämns i proposition RP 144/2002 rd. De extra 15 miljoner euro som tillkommer i och med proposition RP 258/2002 rd är viktiga, menar utskottet. Detta tillägg grundar sig på den inkomstpolitiska helhetsuppgörelsen

och är främst avsett för lönekostnader inom den kommunala social- och hälsovården.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslaget i övrigt godkänns utifrån RP 144/2002 rd men 18 § enligt kompletterande RP 258/2002 rd och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att indexjusteringarna av statsandelarna i framtiden görs fullt ut och att höjningen av statsandelarna för driftkostnader och utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården fortgår i samband med en totalöversyn av statsandelssystemet.

Helsingfors den 4 december 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Marjatta Vehkaoja /sd
vordf. Timo Ihamäki /saml
medl. Merikukka Forsius /gröna
Inkeri Kerola /cent
Niilo Keränen /cent
Valto Koski /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löw /sv
Juha Rehula /cent

Päivi Räsänen /kd
Sari Sarkomaa /saml
Arto Seppälä /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vänst
Raija Vahasalo /saml
Jaana Ylä-Mononen /cent
ers. Hannu Aho /cent
Erkki Kanerva /sd.

Sekreterare var

biträdande sekreterare Harri Sintonen.

ShUB 41/2002 rd — RP 144/2002 rd, RP 258/2002 rd